עין משפט נר מצוה

טז א מיי' פ"ד מהל' פסה"מ הלכה טו:
יז ב מיי' פרק יד מהלכות מעה"ק הלכה ג:
יח ג מיי' שם הלכה ב:
יט ד מיי' פ"א מהלכות תמורה הלכה ה:

מה לתודה שכן טעונה לחם עולה ושלמים יוכיחו וחזר הדין לא ראי זה כראי זה ולא ראי זה כראי זה הצד השוה שבהן שהן קדשים ושחטן שלא לשמן כשר ואינו מרצה אף אני אביא אשם שהוא קדש ושחטו שלא לשמו כשר ואינו מרצה מה להצד השוה שבהן שהן באין בנדר ובנדבה אלא אמר רבא א] זאת התורה וגו' הקישו הכתוב לשלמים מה שלמים שהן קדשים ושחטן שלא לשמן כשרים ואין מרצין אף אני אביא אשם שהוא קודש כו' מאי חזית דאקשת לשלמים אקיש לחטאת הא מיעט רחמנא אותה (סימן הג"ש בש"ר) ב] יתיב רב הונא ורב נחמן ויתיב רב ששת גבייהו ויתבי וקאמרי קשיא ליה לריש לקיש אשם דלא אתי לאחר מיתה לימא ליה ר"א אשם נמי אתי לאחר מיתה אמר להו רב ששת אשם למאי קרב למותרו חטאת נמי מיקרב קרבה מותרה חטאת אף ע"ג דקרבה מותרה מיעט רחמנא [1]הוא א)אשם נמי כתיב ביה [2]הוא ההוא לאחר הקטרת אימורים הוא דכתיב ג)כדתניא אבל אשם לא נאמר בו הוא אלא לאחר הקטרת אימורין והוא עצמו אם לא (א) הקטירו אימורין כשר ואלא הוא למה לי לכדרב הונא אמר רב ד)דאמר רב הונא אמר רב אשם שניתק לרעיה ושחטו סתם כשר ג] ניתק אין לא ניתק לא מאי טעמא אמר קרא הוא בהווייתו יהא יתבי רב נחמן ורב ששת ויתיב רב אדא בר מתנה גבייהו ויתבי וקאמרי הא דקאמר רבי אלעזר מצינו בבאין לאחר מיתה שהן כשרין ואין מרצין לימא ליה ריש לקיש הנהו נמי לייתו ולירצו אמר להן רב אדא בר מתנה יולדת אם היא ילדה בניה מי ילדו מתקיף לה רב אסי ד] ומאן לימא לן דאי איכא כמה עשה גבה לא מיתכפרא וכיון דכי איכא כמה עשה גבה מיכפרא יורשיה נמי מיכפר למימרא דקניא להו והאמר רבי יוחנן הניח מנחה לשני בניו ומת קריבה ואין בו שותפות ה] ואי ס"ד קניא להו [3]נפש אמר רחמנא ולא קניא להו והאמר ר' יוחנן הניח בהמה לשני בניו ומת קריבה ואין ממירין בה אי אמרת בשלמא קניא להו היינו דאין ממירין בה דהויא להו כשותפין ו]

רש"י

הקיש הכתוב. אשם לשלמים ואין ד) משיבין על ההיקש: **אקיש לחטאת.** דפסול: **קשיא ליה לריש לקיש אשם משום דלא אתי לאחר מיתה לימא ליה ר' אליעזר** ז] **אשם נמי אתי לאחר מיתה.** שאשם שמתו בעליו רועה ח] ודמיו נופלין לקיץ המזבח: **למותרו.** שדמיו נופלין לנדבה כדפרישית: **חטאת נמי.** מותרו נדבה הוא כגון הפריש שתי חטאות לאחריות מתכפר באחת מהן והשניה תרעה (יומא סה.) והיא קריבה לאחר מיתת בעלים שהרי נתכפר בחבירתה בחייו ואין זו חטאת שמתו בעליה אלמא אתיא חטאת לאחר מיתה ואפי' הכי פסולה שלא לשמה ואשם נמי ליפסול: **מיעט רחמנא הוא.** בשעיר נשיא כתיב בשחיטתו (ויקרא ד) ושחט אותו במקום אשר ישחט את העולה לפני ה' חטאת הוא שישחטנו לשם חטאת ואם לאו פסול דהוא משמע בהווייתו יהא אם בהווייתו יהא כשר ואם לאו פסול ומינה ילפי' פסול דחטאת לקמן בפרקין (דף י:): **אשם נמי כתיב ביה אשם הוא.** בצו את אהרן והקטירו (ב) המזבחה אשה לה' אשם הוא בזמן שהוא לשם אשם כשר ואם לאו פסול: **ההוא לאחר הקטרת אימורין** (ג). דלא ט] ילפי' מיניה כדתניא ה) לקמן בפ"ק אבל אשם לא נאמר בו הוא אלא לאחר הקטרת אימורין וליכא למימר בהקטרה למבעי לשמו לעכב דהוא עצמו שלא הוקטרו אימורין י] כשר דאין כפרה אלא בדם ו) ואע"ג דכתיב באשם קדש קדשים הוא (ויקרא ו) קודש שחיטה לא ילפינן מיניה דלא משמע לשמו אלא כשכתוב הוא עם שם הקרבן כגון חטאת הוא אשם הוא והיכא דכתיב גבי אחת מעבודות יא] הדם: **שניתק לרעייה.** שמתו בעליו או שנתכפרו באחר וניתק מדין אשם לרעייה שאמרו לו ב"ד הוליאו יב] וירעה: **ושחטו סתם כשר.** לעולה הואיל וסופו לקיץ המזבח שהוא עולה: **ניתק אין.** דמיעקר שם אשם מיניה משנמסר לרועה וקם סתמיה לעולה לא ניתק לא הוי סתמיה לעולה דאמר קרא אשם הוא בהווייתו יהא יג]: **הנהו נמי לייתו ולירצו.** איורשים: **יולדת.** עולת יולדת דאייתי ראיה מיניה יביאו יד] יורשים עולתה מאי לייתו ולירצו איכא אם היא ילדה כו': **מאן לימא דאי איכא כמה עשה גבה.** דיולדת דלא מיכפרא עולתה עלייהו אם הביאה טו] מחיים. עולה מכפרת על עשה ועל לא תעשה שניתק לעשה דתניא גבי עולת נדבה בת"כ (ד) ונרצה לו מלמד שהמקום מרוצה לו ועל מה המקום מרוצה לו אם תאמר דברים שחייבין עליהם מיתת ב"ד מיתה בידי שמים כרת (בידי שמים) מלקות ארבעים חטאות אשמות הרי עונשן אמור הא אין עולה באה טז] אלא על עשה ועל לא תעשה שניתק לעשה: **למימרא דקני להו.** ליורשין בהמת קרבן אביהן דקפרכת תכפר עלייהו: **אין בה משום שותפות.** דאמרינן בהמנחות והנסכים (מנחות קד:) הכל בא בשותפות לא חילק הכתוב אלא מנחה שנאמר בו נפש: ה"ג יז] **[נפש] אמר רחמנא.** ונפש כי תקריב קרבן מנחה וגו' (ויקרא ב): **דאין** יח] **ממירין בה.** אם יט] המיר אינו תמורה:

ושותפין

תוספות

חטאת נמי מיקרב קרבה מותרה. ואפי' הכי פסולה שלא לשמה כיון דאינה באה לאחר מיתה לשם חטאת כי אם לשם עולה אשם נמי כיון דאינו קרב להדיא לשם אשם אלא לשם עולה לא דמי לשאר קדשים כ] [ומקשה] חטאת אע"ג דקרב מותרה מיעט רחמנא הוא למסקנא זו משמע שעומד מוקשה דלימא ליה ר' אליעזר ז] אשם נמי כו' נ"ל כא] דגרס וחטאת בוי"ו וכל זה מדברי רב ששת וה"פ וחטאת אע"ג דקרב מותרה מיעט רחמנא הוא שלא תכשירנה מדאתיא כב] לאחר מיתה כמו מחיים ומשום הכי איצטריך לריש לקיש לעיל אותה והא דפריך אשם נמי כתיב ביה הוא לאו לסתור דבריו של רב ששת קאתי אלא הכי קאמר היכי ממעטת ליה מפסול שלא לשמן מאותה הא כתיב בה הוא כג] לפוסלן:

מיעט רחמנא היא כד]. בכמה מקומות משמע דמדכתיב היא בחטאת נפקא לן עיכובא דלקמן בגמ' (דף י:) דרבי אליעזר אומר אף האשם א"ל ר' יהושע חטאת נאמר בה היא בשחיטה [וכו'] ובפ"ק דמנחות (דף ד.) חטאת טעמא מאי דכתיב בה היא ותימה דלקמן בפירקין (דף ז:) גמרא חוץ כה] מן הפסח והחטאת ויליף לה מקראי אחריני וה"ר חיים מפרש דצריכי תרי קראי חד לחטאת ששחטה לשם עולה וחד לחטאת חלב ששחטה לשם חטאת נזיר ומצורע אע"ג דכולן שמן חטאת מ"מ פסולה כיון דאין באין לכפר דינן כמו עולות כדאמרינן לקמן [ט:] ולא דמי לחטאת חלב ששחטה לשם חטאת [דם] דכשרה וקצת קשה מהא דפריך בריש מנחות (דף ג:) גבי חטאת חלב לשם חטאת נזיר ומצורע ליתכפר דכתיב זאת תורת ומאי פירכא והלא גלי קרא דכתיב בה היא ונראה דאיצטריך היא גבי חטאת לגלויי אמנחת חוטא ואמנחת קנאות כו] ואשמה דכתב בה היא וכמו בפסח (והיינו) דאמר לקמן [דף ז:] גבי פסח אלא הוא למה לי לכדתניא כל מקום שנאמר בו הוא כו' ורבינו ש"י כז] מוחקו משום דליתיה בברייתא דלקמן ובחנם מחק דשמא היא ברייתא בתוספתא כח] ומיהו קצת תימה אמאי צריך תרי קראי חד לחטאת וחד לפסח וה"ר יצחק מפרש חד לחטאת נקבה דלא אתי מותרה גופה עולה אלא תרעה עד שתסתאב ויביא בדמיה עולה ולהכי פסולה בשנוי קודש וחד בשעיר נשיא דהוי זכר ומותרו גופיה הוי עולה כי הפריש שתים לאחריות ואימא דלא ליפסול בשלא לשמן ויש שום צריכותא דלא מצינן למילף חד מחבריה דאי הוי כתיב בנשיא בדידיה סגי וצ"ע:

הגה"ה ניתק אין לא ניתק לא אמר קרא הוא בהווייתו יהא. משמע הכא דניתק כט] לרעייה דאורייתא ותימה דבפסחים בסוף אלו דברים (דף עג.) משמע דהוי דרבנן דמפרש התם דוקא שחטו סתם דיעבד אבל לכתחלה לא גזירה לאחר כפרה אטו לפני כפרה ולא קאמר גזירה לאחר ניתוק אטו קודם ניתוק וי"ל דה"פ בהווייתו יהא קודם כפרה הלכך איכא ל] כפרה נמי בעי ניתוק גזירה אטו לפני כפרה ור"ת לא גריס כאן ניתק אין לא ניתק לא לא] וכן בפ"ק דמנחות (דף ד.) ולקמן ליתיה בפ' פרת חטאת (דף קטו:) ולא בתמורה פ' ואלו קדשים (דף יח.) ובא לפרש טעם למה הוא כשר כיון דגמירי דבאשם רועה ומפרש משום דכתיב הוא דמשמע בהווייתו יהא פירוש בהווייתו מה שסופו להיות דהיינו עולה שסופו עומד לכך כשיסתאב ויפלו דמיו לנדבה ה) ואין לחוש אי קאי קרא אהלכתא לב] דכי האי גוונא אשכחן בפ' הלוקח עובר פרתו (בכורות דף טז.) דאיצטריך קרא ואיצטריך הלכתא והשתא הא דנקט בכל דוכתא כל שבחטאת מתה באשם רועה לא נקט רעיה אלא לפי שתיקנוה חכמים וכי גמירי הכי גמירי כל שבחטאת מתה באשם קרב עולה דרעיה דרבנן היא: **נפש אמר רחמנא.** ומשמע דמנפש קדריש וכן בסוף המנחות והנסכים (מנחות קד:) קתני הכל בא בשותפות חוץ ממנחה דכתיב נפש ותימה דבתורת כהנים דריש נפש ולא ציבור קרבנו ולא שותפין ונראה דרישא דקרא מייתי בכל מקום: **ולא קניא להו והאמר רבי יוחנן.** דרבי יוחנן אדרבי יוחנן הוי מצי לאקשויי ז):

מסורת הש"ס

א) [מנחות ד.], ב) לקמן ז: י: [מנחות ד.], ג) לקמן דף קיב. קטו: פסחים דף עג. נזיר כה: ע"ש מנחות ד. תמורה יח., ד) מנחות דף פב:, ה) דף י:, ו) לקמן ו., ז) עי' ל"ק:

תורה אור השלם

1. וְסָמַךְ יָדוֹ עַל רֹאשׁ הַשָּׂעִיר וְשָׁחַט אֹתוֹ בִּמְקוֹם אֲשֶׁר יִשְׁחַט אֶת הָעֹלָה לִפְנֵי יְהוָה חַטָּאת הוּא: ויקרא ד, כד
2. וְהִקְטִיר אֹתָם הַכֹּהֵן הַמִּזְבֵּחָה אִשֶּׁה לַיהוָה אָשָׁם הוּא: ויקרא ז, ה
3. וְנֶפֶשׁ כִּי תַקְרִיב קָרְבַּן מִנְחָה לַיהוָה סֹלֶת יִהְיֶה קָרְבָּנוֹ וְיָצַק עָלֶיהָ שֶׁמֶן וְנָתַן עָלֶיהָ לְבֹנָה: ויקרא ב, א

הגהות הב"ח

(א) גמ' והוא עצמו אם לא הוקטרו אימוריו כשר ואלא הוא: (ב) רש"י ד"ה אשם נמי וכו' והקטיר אותם הכהן המזבחה אשה לה': (ג) ד"ה ההוא וכו' אימורין הוא דכתיב דלא וכו' וליכא למימר בהקטרת אימורין דבעי לשמו וכו' אימוריו כשר: (ד) ד"ה מאן לימא וכו' בת"כ. נ"ב [ויקרא נדבה] פרשה ג' פ"ד [ה"ח]:

שינויי נוסחאות

א] נ"א אלא אמר קרא. ותיבת רבא ליתא (כי"צ): ב] נ"א הנ"ש נש"ר. ול"ל נש"ד, והוא סימן לנחמן ששת אדא. ובכתבי היד אין ניכר כמעט בין רי"ש לדל"ת (דק"ס. וכ"ה בהגר"ב). ואמנם בכי"ל איתא נש"ר, וגריס לקמן רבה בר מתנה, והרי"ש הוא סימן לרבה: ג] נ"א כשר לעולה (כי"מ, וכ"ה לקמן קיב א). נ"א כשר לשם עולה (כי"צ וכ"ה במנחות): ד] נ"א אשי (ש"מ). וכ"ה בכתה"י ונכון (דק"ס): ה] נ"א משום שותפות (כי"מ. וכ"ה ברש"י): ו] צ"ל דשותפין (*ש"מ): ז] צ"ל אלעזר (רש"ש): ח] בש"מ נוסף דקיי"ל כל שבחטאת מתה באשם רועה: ט] בכי"פ ולא: י] צ"ל אימוריו (ש"מ): יא] מעבודות (בה"ז): יב] צ"ל הוציאוהו (ש"מ). ולפי"ז גר' דתיבת לו נמחק, וכן ליתא בכי"פ: יג] בש"מ נוסף והווייתו אשם ואין אשם בא בנדבה: יד] צ"ל דיביאו (צ"ק): טו] צ"ל הביאתה (*ש"מ): טז] באה ומכפרת (כי"פ): יז] בכי"ר איתא נפש אחת, ונראה שרש"י נתכוון למותקו (דק"ס): יח] צ"ל ואין (וכ"ה בכי"פ וד"ו): יט] נ"א ואם המירו (כי"פ). ברם כהגוס' שלפנינו נראה עיקר, ועי' מוסף רש"י ודו"ק: כ] כאן הס"ד ומה"ד חטאת (צ"ק, מ"ב). ותיבת ומקשה מיותרת: כא] צ"ל ונ"ל (צ"ק): כב] צ"ל מדלא אתיא. פי' וה"ה אשם נמי ליפסל אע"ג דבא לאחר מיתה כיון דלא אתיא כמו מחיים (צ"ק). ובמ"כ גורס מדאתיא לאחר מיתה כמו מחיים וא"כ מאי חזית דאקשת אשם לשלמים אקשיה לחטאת שהוא פסול אע"ג דקרב מותרה ומש"ה כו': כג] הוא דמשמע פסול, ונהי [דאותה בא] לסתור היקשא מ"מ לא בא לסתור מה שכתוב בהדיא, ולא לסתור דברי רב ששת פריך אלא פריך לפי המסקנא היאך מכשירין מטעם אותה הא כתיב הוא לפוסלן ומשני האי הוא בתר הקטרה. כצ"ל (ש"מ): כד] תיבת היא ט"ס וצ"ל הוא (דק"ס), וכן צ"ל בכל המשך הדיבור, וכן בסוגיא דמנחות ד א בגמ' רש"י ותו'. וצ"ע: כה] אמר חוץ כצ"ל (צ"ק): כו] קנאות דמעכבי דכתיב בה נמי היא. ועוד י"ל דהוא דחטאת אתיא לגלויי אהוא דאשם דלא מעכב כהוא דפסח והיינו דאמר לקמן כו', כצ"ל. ועי' בתו' מנחות דף ד' ע"ב ד"ה חטאת (צ"ק). והגליון כמ"ש השיג על הגהת צ"ק דהא התם במנחות הביאו התוס' כדאיתא לפנינו ברש"י דהוא דפסח אתי רק למעוטי אשם, וא"כ הוא ישוב אחר. אבל כאן הביא התוס' נוס' אחרת דהוא ללמדנו דכ"מ דכתיב הוא לעיכובא כו', וא"כ היינו יישוב התוס': כז] ר"ת שלמה יצחקי (גליון). וכ"ה לקמן יג ע"א תד"ה ושמע, וצ"ע מתוס' לקמן ח ע"ב ד"ה הגה"ה: כח] במ"כ נוסף והא דמייתי דהיא ולא מייתי דרשא דאותה משום דבעי למיפרך אשם נמי כתיב ביה הוא, ומיהו כו': כט] דניתוק (ד"ו): ל] צ"ל לאחר, ותיבת איכא נמחק (ש"מ): לא] אלא ה"ג אשם שניתק לרעיה ושחטו סתמא כשר לעולה דאמר קרא הוא בהווייתו יהיה (תו' תמורה יח א): לב] אהלכתא לרבינו תם דפי' דהלכה נישנית כל שבחטאת מתה באשם עולה, דכה"ג כו'. כצ"ל (ש"מ): לג] בכת"י דאפיק היקשא:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה הגה"ה וכו' ואין לחוש אי קאי קרא אהלכתא. עי' נזיר דף סא: תוד"ה ואימא. ולע"ק:

מוסף רש"י

אשם לא נאמר בו הוא אלא לאחר הקטרת אימורין. בפרשת צו את אהרן והקטיר אותם הכהן המזבחה אשה לה' אשם הוא והילכך אשם לא איפסיל בשלא לשמו דהא בהקטרה כתיב הוא והקטרה לאו עיקר הוא וליכא למימר הוא אשם ולא שנקטרו אימוריו שלא לשמו דהא הוא עצמו שלא הוקטרו אימוריו כשר כדאמרי' בפרק תמיד נשחט במסכת פסחים (נט:) דנטמאו אימוריו או שאבדו לא מעכב כפרה ונאכל הבשר אבל פסח וחטאת כתיב הוא בשחיטה זבח פסח הוא בחטאת נשיא כתיב ושחט אותו במקום אשר ישחט את העולה לפני ה' חטאת הוא: ואלא הוא. דאשם למה לי (מנחות ד.) אשם שניתק לרעיה. שניתק מדין הקרבה ומסרוהו לרועה עד שיסתאב דקי"ל כל שבחטאת מתה באשם רועה (לקמן קטו:) אשם שניתק לרעיה. שמתו בעליו או נתכפרו באחר וחטאת ואשם אין באין נדבה ומשנתכפרו באחר אין תקנה לזה וגבי חטאת הילכתא גמירי לה (תמורה כא:) דמתה ובאשם גמירי הילכתא (שם יח.) כל שבחטאת מתה באשם רועה ואם ניתקו מעליו והשליכו לאפר לרעות שיסתאב ויפול בו מום שיוכל לפדותו ולהוציאו לחולין וכל הרועים דמיהם נופלים לנדבה ומה היא נדבה ששה שופרות היו במקדש וכתוב עליהן נדבה ושם היו נותנין כל מותר דמי חטאת ואשם ומביאין מהם קיץ המזבח עולות בשר לשם ועורות לכהנים שזהו מדרשו של יהוידע הכהן במס' תמורה (דף כג.) וזה לא המתין עד שיומם ומשניתקו לרעייה שחטו סתם כשר לעולת קיץ המזבח הואיל וסוף סוף דמיו לכך היו עומדים (פסחים עג. וע"ע מנחות ד. ותמורה יח.) לא ניתק לא. דלא מסרוהו לרועה ושחטו סתם לא מתכשר לעולה דעדיין שם אשם עליו ובעי עקירה דלישחטיה בהדיא לשם עולה דכל כמה דלא עקר מיניה שם אשם לא מתכשר: הוא בהווייתו יהא. ואשם פסול הוא (שם): ואין ממירין. כלומר אם המיר אין מומר, דכל ממירין דתמורה דיעבד הוא כדאמרן בשמעתא קמייתא דפ"ק (חולין סט.)

ליקוטים

אשם שניתק לרעיה ושחטו סתם כשר. פי' דוקא דיעבד, אבל לכתחלה אסור לשוחטו לשם עולה, אלא ירעה עד שיסתאב וימכר ויביא בדמיו עולה, כדאמר' פ"ק דשבועות גזירה לאחר כפרה אטו לפני כפרה. (תוס' רי"ד נזיר כה: כנ"ר)

שיטה מקובצת

מה להצד השוה שבהן שהן באין בנדר ובנדבה. ולעיל אעולה [לא פריך האי פירכא] לפי דעדיפא [פריך שכן כליל.] א"נ דהוי פירכא כל דהו משום דבאה בנדר ונדבה איכא נמי קולא (ואינה) [דאינה] מכפרת [ובחד] מחד לא פרכינן פירכא כל דהו (חולין דף קטז.) [ופרכא כל] דהו מיהו הוי ולא [דחויה] לגמרי כי [פרכא דתורת הזמה דאמרינן] תורת הזמה לא פריך בב"מ (דף ז.) (תוס' טוך): **אלא אמר רבא** זאת כו'. הלכך מכח היקשא דזאת לא מצית למימר דאשם לייתי ולירצי דהא איתקש לשלמים. אבל גבי פירכא קמייתא דהוי פריך אשם לא לייתי כלל לא מצי לשנויי מהאי היקשא דהכא דאדרבה דהו"א ליקשי' לחטאת כדפריך הכא דעדיין לא היה יודע דרשא דאותה. ומיהו קשה לייתי לעיל מהאי היקשא דשלמים [וכי פריך] ליה ליקשי' לחטאת יתרץ ליה מאותה כדעבד השתא. אלא נראה דמעיקרא דהוי פריך אשם לא לייתי כלל מכח דכיון דלא שייך ביה סברא דלאו יהא נדבה מסתבר לדמויי לחטאת (הוא) כיון דשניהם באים לכפרה ואפי' בלא היקשא והלכך לא אתיא הך היקשא דשלמים ומפקא מהך סברא, (כיון דכשרות [לא ידעינן] באשם) לכך אייתי אותה להכשיר אשם ולאפקא מהאי סברא, ואכתי קשה אשם ארצויי נמי לירצי ועל אותה קושיא שייך שפיר להביא היקשא דשלמים [כיון דאפיקתיה] מהך סברא דמדמינן ליה לחטאת. כך נראה למורי. ואע"ג דגם עתה סברא הוא דכיון דכשר ירצה כדפי' לעיל דאין לומר דכשר לאלאין [כיון דבא] לכפרה דלא שייך ביה ואם לאו יהא נדבה אפ"ה אמרי' השתא דמפקינן לג] מהיקשא דשלמים לומר שאינו מרצה דמ"מ כבר יצא [מ]עיקר [הסברא] דלא לייתי כלל (ד)כיון דבא לכפרה כחטאת, הלכך אמרינן היקשא משלמים: **מאי חזית** כו'. האשם פריך דלא פריך אשאר קרבנות [דהא בהו כתיב] מוצא שפתיך ואם כמו שנדרת כו': רש"י ד"ה ההוא. והיכא דכתיבי גבי אחת מעבודות הדם. גליון. וא"ת הא כתיב כחטאת כאשם הוא ולגבי עבודות כתיבי, וי"ל דלא הוי מיעוט כיון דכתיב האשם הוא ולא כתב אשם הוא כמו חטאת הוא בלא ה"א, ועוד דאיצטריך לומר האשם הוא דטעון צפון והוי כאילו לא כתיב ביה הוא ע"כ (תוס' הר"פ):